

ชื่อโครงการวิจัย ความรู้เท่าทันสื่อและการเปิดรับสื่อมวลชนของอาจารย์มหาวิทยาลัย
รามคำแหงในช่วงวิกฤตการเมือง

Media Literacy and Media Exposure during the Political Crises

: A Case Study of Ramkhamhaeng University Lecturers

ชื่อผู้วิจัย ศิริพร วีระโชติ

ระยะเวลาทำการวิจัย 6 เดือน ตั้งแต่ กรกฎาคม 2552 – มกราคม 2553

การวิจัยเรื่องความรู้เท่าทันสื่อและการเปิดรับข่าวสารการเมืองในช่วงวิกฤตการเมือง มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การเปิดรับข่าวสารการเมืองและ
ความรู้เท่าทันสื่อของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงในช่วงวิกฤตการเมือง ใช้แบบสอบถาม
เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย
รามคำแหงจำนวน 387 คน ในเดือนสิงหาคม 2552 อันเป็นช่วงเวลาที่สังคมไทยตกอยู่ใน
บรรยากาศความขัดแย้งทางการเมืองและมีการใช้สื่อมวลชนในการรณรงค์เพื่อสร้าง
ความชอบธรรมทางการเมือง ส่งผลให้ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะวิกฤตทั้งทางด้าน
เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวนและหาค่าสหสัมพันธ์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
ในการประมวลผล

ผลการวิจัยพบว่าสื่อมวลชนที่อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดรับในชีวิตประจำวัน
เรียงลำดับการเปิดรับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์และวิทยุ
ตามลำดับ ประเภทของเนื้อหาที่เปิดรับเรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ข่าวเหตุการณ์ สาร
ความรู้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข่าวการเมืองและข่าวต่างประเทศ โดยให้ความสนใจ
เนื้อหาประเภทบันเทิงน้อย จุดประสงค์ในการเปิดเว็บไซต์ พบว่าเพื่อต้องการข่าวสารและ
ความรู้ รองลงมาเพื่อต้องการดำรงสถานภาพของบุคคล และเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
ตามลำดับ ผลการศึกษาประเภทของเนื้อหาที่เปิดรับจากเคเบิลทีวีและโทรทัศน์ผ่าน
ดาวเทียมสอดคล้องกับเนื้อหาที่เปิดรับจากสื่ออื่นๆ โดยพบว่าการเปิดรับเนื้อหาประเภท

ดาวเทียมสอดคลองกับเนื้อหาที่เปิดรับจากสื่ออื่นๆ โดยพบว่าการเปิดรับเนื้อหาประเภทข่าวมากที่สุด รองลงมาเป็น เนื้อหาทางวิชาการความรู้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่วนเนื้อด้านความบันเทิงได้รับความสนใจน้อยกว่าข่าวและสาระความรู้ โดยพบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงสนใจเนื้อหาในเชิงสาระบันเทิงเช่นสารคดีทั่วไป สารคดีท่องเที่ยวมากกว่าเนื้อหาที่เป็นความบันเทิงโดยตรง สื่อที่เปิดรับข่าวสารการเมือง พบว่าเปิดรับจากโทรทัศน์มากที่สุดรองลงมาเป็นหนังสือพิมพ์รายวัน วิทยุ อินเทอร์เน็ตตามลำดับ และมีการนำข่าวสารการเมืองไปใช้ประโยชน์ เพื่อต้องการมีความรู้ทันต่อข่าวสารการเมือง รองลงมาเพื่อประโยชน์ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งนี้มีการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อต่อยอดความเชื่อและดำรงสถานภาพของบุคคลเป็นอันดับท้ายสุด การเปิดรับข่าวสารการเมืองทำให้อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่มีความเครียดปานกลาง ด้านความรู้เท่าทันสื่อพบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 78.55 มีความรู้เท่าทันสื่อในระดับปานกลาง มีเพียงร้อยละ 11.37 เท่านั้นที่มีความรู้เท่าทันสื่อสูง.....การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าผู้ที่มีอายุน้อยจะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการเปิดรับสื่อต่อวันสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า แต่การใช้เวลาในการเปิดรับสื่อต่างกันไม่ได้มีผลให้มีระดับความเครียดต่างกัน และไม่พบว่าประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกันจะทำให้มีระดับความรู้เท่าทันสื่อที่ต่างกัน

Title   **Media Literacy and Media Exposure during the Political Crises:
A Case Study of Ramkhamhaeng University Lecturers**

Researcher   SIRIPHORN VEERACHOTI

Year   2009

The purposes of this study are to investigate media exposure in political news and to examine media literacy levels of Ramkhamhaeng University lecturers during the political crises. A questionnaire is the instrument to collect data from 387 lecturers in August 2009 when Thai society was in the midst of intense political conflict. Mass media were used by political groups to convince the public of their positions. Consequently, Thailand had fallen into economic, social, and political crises. The data from the questionnaires were analyzed in terms of frequency, percentage, mean, analysis of variance, and correlation using a computer package.

The results revealed that the lecturers acquired news from television, the Internet, newspaper, and radio in descending order. Regarding to the news contents, the lecturers were exposed to (from most to least) news events, technological knowledge and advancement, political news, and foreign news. They paid least attention to entertainment news. The main reasons they used websites included the need for information and knowledge. The next reasons were to confer their individual status and to have social interactions.

Similar results were found in their uses of news contents via cable television and satellite broadcasts. They used these two channels to gain news, academic knowledge, and technological advancement. Again, they paid less attention to entertainment than documentary news and tourism. The media they used for

acquiring political news were (from most to least) television, newspaper, radio, and the Internet.

The lecturers used political news for catching up with political events, and next for their social interactions. In fact, they used the political news to confirm their beliefs as well as to confer their status. Their exposure to political news led to moderate stress among most of them; 78.55 percent of them had a moderate level of media literacy, whereas 11.37 had a low level. The younger lecturers spent more time daily on exposure than the older ones. The different periods of time during a day when they used the media exposed did not lead to different levels of stress. Finally, their different teaching experience did not contribute to their different levels of media literacy.